

De kweekcyclus van een bonsai.

Een normale boom komt voort uit zaad. Tot op het ogenblik dat het een volwassen specimen is volgt hij een bepaalde weg; elke stap op deze weg komt overeen met een cyclus in het leven van de plant. Het volledige leven van de plant is de som van alle cycli die zij tijdens haar groeiproces heeft doorlopen.

1. De vermeerderingsfase.

Vanaf het zaaien duurt het drie tot vijf jaar vooraleer de plant kan worden opgepot. De diameter moet tenminste zes millimeter zijn vooraleer men van een boompje kan spreken.

Gedurende gans die periode groeit het plantje zeer snel. Het is in grote mate onverhout en heeft een grote nood aan meststoffen en water.

Na het eerste jaar kan er soms reeds verspeend worden. We merken dat de tijd rijp is op het ogenblik dat de (pen)wortels door de afwateringsgaatjes groeien.

Bij het verspenen en eventueel verpotten wordt goede teelaarde gebruikt. De eerste maand wordt geen meststof toegediend en zetten we de jonge plantjes op een beschutte plaats uit de zon.

Op het einde van deze periode kan men reeds een selectie uitvoeren op de jongenplantjes.

2. De pré-bonsai.

Gedurende deze periode is het doel de boom zijn basisvorm te geven op een zo natuurlijk mogelijke manier.

Vermits het takkengestel nog volop in ontwikkeling is zullen we alleen de stam bedraden en dan alleen nog waar het nodig is. De stam moet immers nog fel dikken en het zou jammer zijn hem nu te stigmatiseren met insnoeringen door de bedrading.

Deze periode bedraagt over het algemeen drie jaar. Elk jaar zien we verschillende eigenschappen op de voorgrond treden, die we moeten proberen bij te sturen. We moeten trachten elk jaar onze doelstellingen te bereiken. Lukt dit niet, dan zijn we verplicht onze pré-bonsai zijn jaar te laten overdoen. Ons schema schuift gewoon een jaar op.

Jaar 1.

Loofboompjes krijgen reeds een voorjaars snoei, pinussen niet.

De zwakke binnenste takken moeten worden gestimuleerd door in augustus de krachtigste groeipunten weg te snoeien en de ongewenste twijggjes te verwijderen.

Aan de kaarsen van de pinussen wordt niet

geraakt.

Jaar 2.

Bij loofbomen wordt de behandeling van jaar 1 herhaald.

Bij pinussen worden de krachtigste kaarsen tot de helft teruggeknepen om de internodiën te verkleinen en de groei gedrongener te houden. Dit gebeurt in mei - juni net voor de kaarsen gaan openbarsten.

In augustus worden de eindscheuten ingekort tot op drie naaldbundels.

Jaar 3.

Bij loofbomen geven we een lentesnoei om de gesteltakken te stimuleren.

Bij pinussen, met hun lange internodiën, gaan we in mei drastisch alle eindkaarsen wegnemen. De overige kaarsen verwijderen we slechts voor de helft.

Voor alle bomen komt de zomersnoei in augustus met het wegnemen van alle overbodige en hinderlijke takken en twijgen.

Nu moet onze prebonsai zijn vorm gekregen hebben.

We bemerken gedurende de cyclus van prebonsais zowel een voorjaars- als een zomersnoei.

De jonge bonsai.

Duur 3 jaar.

Doel.

Na de opkweek van de eerste drie (of meer) jaar bezit onze plant in principe de basisvorm. De gesteltakken en de stam zijn gevormd.

De volgende drie jaar moet de fijne takkenstructuur worden ontwikkeld om het bladerdek een dichte vorm te geven.

De gesteltakken zullen worden bedraad en de secundaire takken krijgen hun definitieve vorm. Ook zij worden gedwongen een definitieve vorm aan te nemen.

We moeten vertrekken van een voleinde prébonsai, zonet heeft het geen zin de volgende methodes toe te passen. Desnoods doen we de prébonsai-training nog eens over.

De voeding tijdens de vormingsperiode.

Voor het bemestingsschema verwijzen we naar "De pinus als bonsai - II" (Klorofil 95 / 9).

Daarbij merken we op dat er slechts stikstof (N) wordt toegediend tot maart, waarna we voor april en mei overschakelen op een fosforrijke meststof (P).

Van juni tot en met augustus valt de voeding volledig weg, zeker voor pinussen. Loofbomen krijgen een derde van de dosis. Vruchtbomen geven we een halve dosis, waarbij we erop letten dat er geen vruchten worden gevormd, als het even kan zelfs geen bloemen.

De watergift komt in verhouding tot de voedselgift.

Vanaf september tot oktober komt de watergift terug op gang met toevoeging van potas (K).

Het eerste jaar.

We laten de boom onbelemmerd groeien tot in augustus.

Daarna snoeien we de eindscheuten van de top en de bovenste takken volledig weg.

De eindscheuten van de onderste helft worden slechts voor de helft teruggesnoeid.

Vóór we beginnen met snoeien bezinnen we ons goed over de weg te snoeien delen. Dit is het laatste moment dat we de boom kunnen terugwijzen naar de prébonsais. Vergeet in dat geval ook de voeding niet terug aan te passen.

Het tweede jaar.

Dit jaar beperken we er ons toe de kaarsen van onze pinussen met één vierde terug te nippen wanneer ze tot volle wasdom zijn gekomen en vóór ze zich geopend hebben. Deze periode ligt over het algemeen rond mei. Indien we in plaats van het nippen de kaarsen afsnijden zijn de wonden veel meer geopend en kan de plant doodbloeden. De uitlopers op oud hout laten we dit jaar bij pinussen ongemoeid.

Bij loofbomen snoeien we de nieuwgroei voor de helft terug en de slechte loten volledig. Een loofboom vormt in tegenstelling tot naaldbomen gemakkelijker nieuwgroei en is alsdusdanig gemakkelijker te verbeteren.

Het derde jaar.

Door de behandeling van het tweede jaar zal de pinus dit jaar een veelvoud aan kaarsjes vormen. We zullen dit verschijnsel nog stimuleren door er dit jaar alle kaarsen van de eerste ronde volledig uit te knippen. Op deze manier hopen we volgend jaar een echte bonsai met een superdicht naaldendek te bekommen.

We beginnen met de sterkste uitlopers en gaan door totdat na verloop van vier à vijf weken alle nieuwe kaarsjes verdwenen zijn. De nieuwgevormde kaarsjes van de tweede ronde laten we gedijen.

Eind augustus zullen we merken dat de meeste groeikracht van de plant zich heft geconcentreerd op de groeitoppen. Om het evenwicht terug te herstellen zullen we daarom ter dezer tijd de groeitoppen voor twee derden terugsnoeien.

Waar zich te overvloedig uitlopers hebben gevormd grijpen we ook in door onvervaard uit te dunnen.

Onderhoudscyclus voor een pinus.

De volwassen, afgewerkte bonsais hebben nood aan een onderhoudscyclus die zich spreidt over twee jaar.

Naargelang de groeisnelheid van de soort kunnen we de plant zelfs een paar jaar onbehandeld laten tussen twee cycli in. Langer zou te veel zijn omdat daarbij de vorm wel eens zou kunnen verloren gaan. Het is dus van belang de groeisnelheid in de hand te houden door een aangepast bemestingspatroon en overeenkomstige rustperioden. Hiervoor verwijzen we naar het artikel dat daarover handelt.

Elke cyclus begint met het verpotten van de bonsai, eventueel in een kleinere schaal:

- verwijderen van de oude potaarde;
- steeds een gedeelte aan de wortels laten om de symbiotische schimmels niet allen te verwijderen;
- voorzichtig de wortels 1/3 terug-snoeien;
- nieuwe potten ontsmetten;
- aangepast substraat inbrengen;
- verpotte plant besproeien;
- één maand beschut opstellen.

Deze werkzaamheden gebeuren in het voorjaar, zodat de plant terug aan de groei is tegen mei, juli, de periode waarin de werkelijke vormwerkzaamheden beginnen.

Bijkomende werkzaamheden kunnen zijn:

- bedrading of herbedrading;
- nieuwe posities zoeken voor twijgen.

De rest van de werkzaamheden wordt over twee jaar gespreid.

Het eerste jaar.

Vermits we veronderstellen dat de bonsai zijn definitieve vorm heeft zullen we niet toelaten dat deze fundamenteel wordt aangetast.

Daarom nemen we tussen mei en juli alle sterke kaarsen weg. De zwakke laten we staan om de plant de kans te geven haar krachten te herverdelen. Zij zullen nu iets sneller groeien dan voorzien.

In augustus maken we de balans op van onze ingreep en snoeien we eventueel de eindscheuten terug die het silhouet uit zijn evenwicht brengen. Vanaf nu zullen we de kwaliteit van ons snoeiwerk kunnen afmeten aan het aantal ingrepen die we moeten uitvoeren: hoe beter de voorbereidende vormgeving hoe minder we achteraf moeten tussenkomen om de ontwikkeling in de gewenste banen te leiden. Respecteer dus de eigenschappen en het karakter

van je bonsai.

Het tweede jaar.

De niet storende “zwakke” kaarsjes van vorig jaar, die we hebben gespaard in augustus, zijn nu uitgegroeid en afgerijpt tot twijgjes.

Rondom de zwakke kaarsjes zijn meer nieuwe, kleinere kaarsjes uitgegroeid.

De kruin is compacter geworden en daardoor zijn naaldjes verdord.

Het is niet nodig reeds in mei in te grijpen. De groei is immers reeds minder uitbundig omdat het substraat minder voedingsstoffen bevat en de toegenomen wortelkluit minder water vasthoudt.

Om te verhinderen dat de zaak toch uit de hand loopt zullen we in augustus, de droge periode, volgende werkzaamheden uitvoeren:

- slappe en onesthetische twijgen wegknippen;
- het kruin uitdunnen waar nodig;
- oude naalden uitplukken;
- eventuele nieuwe bedrading aanbren-gen.

Bovenstaande tweejaarlijkse cyclus wordt telkens herhaald zolang de bonsai bestaat. Bij oude exemplaren wordt er soms een opschorting van de behandeling ingelast van maximum twee jaar. Langer wachten kan moeilijkheden opleveren wegens de verregaande verhouting van de plant en het verleggen van haar groeipunten.